

LBRIS

We know
books

Alexandru ARMEANIC
Vladlen COJOCARU

**STATUTUL JURIDIC
AL BROKERULUI VAMAL**
Monografie

Editura **Pro Universitaria** este acreditată CNCS în domeniul Științelor Umaniste și CNATDCU (lista A2-Panel 4) în domeniul Științelor Sociale.

Copyright © 2023, Editura Pro Universitaria.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Pro Universitaria.

Nicio parte din acest volum (fragment sau componentă grafică) nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii Pro Universitaria.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARMEANIC, ALEXANDRU

Statutul juridic al brokerului vamal : monografie / Alexandru

Armeanic, Vladlen Cojocaru. - București : Pro Universitaria, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-26-1810-0

I. Cojocaru, Vladlen

34

339.543

Referenții:

Conf. univ. dr. Sergiu CERNOMOREȚ, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Conf. univ. dr. Andrei NASTAS, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Studiul este elaborat în baza legislației Republicii Moldova și poate fi utilizat în calitate de material didactic și/sau științific pentru cursurile universitare în cadrul Ciclurilor I-III a Facultăților de Drept

Redactor: Elena Onea
Tehnoredactor: Liviu Crăciun
Copertă: Aurelian Leahu

Redacție:

tel.: 0732.320.664

e-mail: editura@prouniversitaria.ro

Editura Pro Universitaria

Librăria UJmag:

tel.: 0733.673.555;

021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

ujmag.ro

UJmag.ro

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR 7

PREFAȚĂ..... 9

CAPITOLUL I

ASPECTE TEORETICO-PRACTICE PRIVIND

INSTITUȚIA BROKERULUI VAMAL..... 15

§ 1.1. Noțiunea și evoluția istorică a instituției
de broker vamal..... 15

§ 1.2. Importanța brokerului vamal în cadrul
organizării activității economice externe 27

§ 1.3. Coraportul juridic între brokerul vamal
și organele vamale..... 37

CAPITOLUL II

MODALITATEA DE CONSTITUIRE

ȘI DE ACTIVITATE A INSTITUȚIEI

DE BROKER VAMAL ȘI A SPECIALISTULUI

ÎN DOMENIUL VĂMUIRII..... 47

§ 2.1. Instituția brokerului vamal și a specialistului
în domeniul vămuirii; conclucrarea lor..... 47

§2.2. Constituirea brokerului vamal și a specialistului
în domeniul vămuirii 60

§ 2.3. Activitatea brokerului vamal și a specialistului
în domeniul vămuirii 77

CAPITOLUL III

RĂSPUNDEREA BROKERULUI VAMAL	97
§ 3.1. Noțiuni generale despre răspundere	97
§ 3.2. Tipurile de răspundere în dreptul vamal	109
§ 3.3. Actele de procedură întocmite pentru tragerea la răspundere brokerul vamal	122
§ 3.4. Unele aspecte privind perfecționarea cadrului juridic	134
BIBLIOGRAFIE	141

LISTA ABREVIERILOR

RM	– Republica Moldova
CRM	– Constituția Republicii Moldova
SV	– Serviciului Vamal
CV	– Codul Vamal
CVRM	– Codul Vamal al Republicii Moldova
CContrRM	– Codul Contravențional
CMRM	– Codul Muncii
CPPRM	– Codul de Procedură Penală
HGRM	– Hotărârea Guvernului Republicii Moldova
OSVRM	– Ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova
FR	– Federația Rusă
UE	– Uniunea Europeană
CCI	– Camera de Comerț și Industrie
CONFIAD	– Confederația Internațională a Asociațiilor Brokerilor Vamali
CSI	– Comunitatea Statelor Independente
ABVRM	– Asociația Brokerilor Vamali din Moldova
OMV	– Organizația Mondială a Vămirilor
SUA	– Statele Unite ale Americii
AITA	– Asociația Internațională a Transportatorilor Auto
BNM	– Banca Națională a Moldovei
SIIVAW	– Sistemul Informațional Integrat Vamal „Asycuda World”

expunerea unor recomandări în scopul ridicării gradului de responsabilitate în exercitarea funcției date.

Complexitatea acestei cercetări este condiționată ca în vederea realizării acestei investigații să se utilizeze următoarele procedee și metode științifice: metoda istorică (în studierea apariției și dezvoltării instituției brokerului vamal), metoda observației științifice (în cercetarea realizărilor practice), metoda analitică (în descrierea mecanismelor și examinarea critică a fenomenelor în sfera brokerajului vamal) și altele. Stabilirea standardelor de evaluare a performanțelor), metoda comparației, metoda analizei sistemice și altele.

Capitolul I

ASPECTE TEORETICO-PRACTICE PRIVIND INSTITUȚIA BROKERULUI VAMAL

§ 1.1. Noțiunea și evoluția istorică a instituției de broker vamal

Odată cu evoluția societății și cu dezvoltarea relațiilor dintre diferite țări ale lumii, apare necesitatea reglementării tuturor tipurilor de relații care apar între indivizii ce se deplasează peste frontiera vamală a tuturor țărilor lumii. Astfel, la frontierele statelor începe derularea corapoartelor între agentul economic și organul vamal. Însă pentru o mai bună cooperare între aceste două entități era nevoie de intervenția unei noi instituții care să coordoneze aceste relații între agentul economic și organul vamal. În momentul dezvoltării relațiilor economice externe, agenții economici aveau nevoie de un reprezentant în organele vamale pentru a putea coopera mai bine cu acestea. Acest reprezentant trebuia să fie bine pregătit pentru a putea să-și reprezinte agentul economic cu succes în fața organelor vamale. Dat fiind faptul că agenții economici transportau marfă peste frontiera vamală, ei erau nevoiți ca aceasta să fie supusă declarării obligatorii organelor vamale. Astfel, prin intermediul noțiunii de declarare a mărfii, apare și noțiunea de declarant. Literatura de specialitate stipulează faptul

că termenul „declarare” provine de la latinescul „declaratio”, care înseamnă „a depista, a declara”⁵. În acest sens se și folosește cuvântul „declarare” în legislația vamală.

Legislația vamală a Federației Ruse (în continuare, FR), statuată de doctorul în drept И.В. Тимошенко, care a stabilit „miezul declarării”, consideră că „declararea înseamnă vămuirea mărfurilor”. Doctorul în drept vamal О.Ю. Бакаева consideră că declararea prevede „prezentarea declarației în fața organelor vamale”⁶.

Unul din elementele principale ale vămuirii este *Instituția brokerului vamal*, care, conform legislației ruse, a apărut în anii '90. Astfel, agenții economici, în calitate de participanți la comerțul exterior, erau nevoiți să se adreseze brokerului vamal. Această adresare a agentului economic către brokerul vamal era legată de faptul că lucrul sau activitatea brokerului era sub principiul riscului, și în general pe piața economică externă exista o situație instabilă, ceea ce într-o măsură sau alta speria agentul economic. Pentru agentul economic aceasta însemna doar un lucru: „acolo unde este un anumit risc trebuie să fie și anumite metode de asigurare”. După părerea acestora, brokerul vamal reprezintă acea metodă de asigurare⁷.

În majoritatea statelor dezvoltate instituția brokerului vamal este destul de dezvoltată, ceea ce este și normal, dat fiind faptul că

⁵ <http://referate.educativ.ro>

⁶ *Таможенное право. Учебник*, 2-е издание, Доктор юридических наук профессор М.М. Рассолов, доктор экономических наук Н.Д. Эриашвили, Москва, 2010, с. 89.

⁷ К.А. Бекашев, Е.Ф. Моисеев, *Таможенное право. Учебное пособие*, Москва, 2009, с. 78.

brokerul vamal rezolvă toate problemele ce țin de vămuirea mărfurilor. Brokerul vamal se implică în procesul de vămuire a mărfurilor în momentul când mărfurile agentului economic ajung la frontieră sau la biroul vamal de destinație, iar aici intervine rolul de bază al agentului economic, care este acela de a prezenta toate actele necesare pentru ca brokerul vamal să poată efectua cu succes vămuirea mărfurilor în numele agentului economic.

Astfel, observăm că rolul brokerului vamal este important, dat fiind faptul că, potrivit legislației, agentul economic poate să-și vămuiască marfa doar prin intermediul brokerului vamal. De asemenea, brokerul vamal este obligat să-și îndeplinească drepturile și obligațiile în conformitate cu prevederile legale și cele contractuale.

De-a lungul existenței sale, noțiunea de broker vamal a cunoscut o serie de modificări, la noi fiind în etapa finală. Astfel, în legislația RM, noțiunea de broker vamal este într-o formă destul de avansată, ceea ce ne confirmă faptul că instituția brokerului vamal a atins apogeul datorită perfecționării continue. Ca urmare, putem să menționăm acele noțiuni care stau la baza definirii noțiunii de broker vamal.

Astfel, conform art. 162 din CVRM: „Brokerul vamal este persoana juridică, înregistrată în conformitate cu legislația, care deține licență pentru activitatea de broker vamal, eliberată de Camera de Licențiere, și care, în numele și pentru terțe persoane, declară mărfurile, le prezintă pentru vămuire, efectuează și alte operațiuni vamale”⁸.

⁸ Codul Vamal al Republicii Moldova, aprobat prin legea Parlamentului nr. 1149 din 20.07. 2000, Monitorul Oficial 60-162/1201 din 23.12.2000, art. 162, alin. (1).

O altă noțiune o întâlnim în HG nr. 1290 din 09.12.2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii, pct. (2): „Brokerul vamal este persoana juridică, înregistrată în conformitate cu legislația RM, care deține autorizație pentru activitate de broker vamal, eliberată de SV, și care efectuează, în numele și pentru terțe persoane, declararea mărfurilor, prezentarea lor pentru vămuire, garantarea achitării și achitarea drepturilor de import/export convenite, precum și alte operațiuni de mediere în domeniul vamal”⁹.

În legislația vamală a FR putem întâlni o serie de definiții ale brokerului vamal. Astfel, brokerul vamal este un intermediar ce efectuează operațiuni de vămuire în numele și la comanda altei persoane, care are obligația de a efectua diferite operațiuni de vămuire¹⁰. De asemenea, prin noțiunea de broker vamal înțelegem o organizație comercială creată în conformitate cu legislația vamală a FR, fiind agent economic și dispunând de licența eliberată de Comitetul Vamal al FR, pentru a putea efectua activitatea de broker vamal¹¹. O noțiune mai amplă a brokerului vamal o putem găsi în opera lui Б.Н. Габричидзе, care îl definește drept o „organizație comercială, creată conform legislației vamale a FR. Brokerul vamal, în numele și la

⁹ Hotărârea Guvernului nr. 1290 din 09.12.2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii. Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 8-10/41 din 15.01.2008, pct. (2).

¹⁰ К.А. Бекяшев, Е.Ф. Моисеев, *Таможенное право. Учебное пособие*, Москва, 2009, с. 78.

¹¹ В.Г. Драгонова, М.М. Рассолов, *Таможенное право. Общая и особенная части*, под ред. Москва, 2010, с. 231.

comanda reprezentantului, efectuează operațiuni de vămuire a mărfurilor, a mijloacelor de transport, precum și alte funcții în domeniul vamal; prezintă organului vamal acte și diferite informații în scopuri vamale; prezintă organului vamal mărfurile și mijloacele de transport declarate; asigură plata impozitelor vamale conform legislației vamale; efectuează acțiunile necesare pentru vămuirea mărfurilor; se prezintă în calitate de persoană împuternicită care declară mărfurile și mijloacele de transport”¹².

Atât în legislația vamală a RM, cât și în cea vamală a FR întâlnim noțiunea de „declarant”. CVRM definește declarantul drept „persoana care întocmește și depune declarația vamală în nume propriu sau persoana în numele căreia este întocmită declarația vamală de către brokerul vamal sau intermediar”¹³.

În literatura vamală de specialitate a României întâlnim și noțiunea de „comisionar”, care este folosită pentru a defini declarantul vamal¹⁴. Specialiștii români menționează faptul că în relațiile cu autoritatea vamală „pot fi admiși să efectueze anumite operațiuni vamale prevăzute în lege și comisionarii în vamă”¹⁵. Tot ei menționează că în dreptul vamal sunt enunțate mai multe definiții ale comisionarului în vamă, făcându-se referire în special la trăsăturile statutului de comisionar în vamă.

¹² Б.Н. Габричидзе, *Российское таможенное право. учебник для вузов*, Москва, 2005, с. 249.

¹³ Codul Vamal al RM, aprobat prin legea Parlamentului nr. 1149 din 20.07.2000, Monitorul Oficial 60-162/1201 din 23.12.2000, art. 1, pct. (13).

¹⁴ Caraiani Gheorghe, *Manualul pentru declaranții și experții vamali*, Editura Lumina Lex, 2001, p. 71.

¹⁵ Ioan Condor, Silvea Cristea Condor, *Drept Vamal și Fiscal*, Editura Lumina Lex, București, 2002, p. 38.

Caraiani Gheorghe, profesor universitar, stipulează că: „Potrivit reglementărilor vamale, comisionarul în vamă este *persoana juridică română* care, în nume propriu, dar pe seama titularului operațiunii de comerț, îndeplinește anumite operațiuni vamale”¹⁶.

Carmen Mladen și D. Epure definesc comisionarul în vamă ca fiind „acea persoană juridică română constituită conform legii care îndeplinește în numele și pentru terțe persoane juridice operațiunile de vămuire”¹⁷.

Unii specialiști menționează și dau și o altă definiție a așa-numitului *customs broker*, ca fiind: „agent sau broker autorizat, a cărui funcție este să se ocupe de procesele implicate de formalitățile vamale”¹⁸. Legislația vamală a României definește comisionarul în vamă ca persoana juridică română, constituită conform legii, care, în numele și pentru terțe persoane, prezintă mărfurile și efectuează declararea în detaliu a mărfurilor pentru importul, exportul, tranzitul, depozitarea și alte operațiuni vamale, precum și achitarea la vamă a drepturilor de import și de export. Comisionarul vamal are dreptul de a face operațiuni de import sau de export în nume propriu. Astfel, observăm că instituția comisionarilor în vamă se referă la persoanele juridice române, adică societățile comerciale, având un singur obiect de activitate destinat scopului statutar exprimat de prestarea de

¹⁶ Caraiani Gheorghe, *Manualul pentru declaranții și experții vamali*, Editura Lumina Lex, 2001, p. 71.

¹⁷ C. Mladen, D. Epure, *Îndrumător vamal*, Editura Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 1998, p. 327.

¹⁸ <http://referate.educativ.ro>

servicii legate de declararea și prezentarea mărfurilor la vămuire¹⁹.

Legislația vamală a FR prevede prin noțiunea de „declarant persoana împuternicită a brokerului vamal, care declară, reprezintă și prezintă mărfurile și mijloacele de transport”²⁰.

O altă noțiune folosită în cadrul instituției brokerului vamal este „specialistul în domeniul vămuirii”, care poate fi întâlnită în literatura de specialitate a tuturor statelor. Astfel, ne referim la legislația vamală a RM, și anume la HGRM nr. 1290 din 09.12.2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii, care descifrează noțiunea dată ca „persoana fizică, angajată a brokerului vamal sau a declarantului, care deține atestatul de calificare în domeniul vămuirii (în continuare, atestat), eliberat de SV, și care activează în numele acestora”²¹.

Legislația vamală a FR definește specialistul în domeniul vămuirii ca „persoana fizică având calificarea corespunzătoare stabilită de organele vamale și dispunând de atestatul de calificare pentru a vămuia mărfurile și mijloacele de transport”²². O altă noțiune definită de legislația vamală rusă este că „de

¹⁹ Aurel Teodor Moldovan, *Drept vamal*, curs universitar, Editura C.H. Beck, București, 2006, p. 279-280.

²⁰ В.Г. Драгонова, М.М. Рассолов, *Таможенное право. Общая и особенная части*, под ред. Москва, 2010, с. 238.

²¹ Hotărârea Guvernului nr. 1290 din 09.12.2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii. Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 8-10/41 din 15.01.2008, pct. (3).

²² К.А. Бекяшев, Е.Ф. Моисеев, *Таможенное право. Учебное пособие*, Москва, 2009, с. 80.